

ПРОГРАМА
навчальної практики із зоології
для студентів I курсу
відділення біоекології Природничого коледжу
Львівського національного університету імені Івана Франка

Навчальна практика із зоології для студентів 1-го курсу Природничого коледжу проводиться згідно з навчальним планом у другому семестрі по закінченні літньої сесії, після складання іспиту з теоретичного курсу "Зоологія". Термін практики - з 13 липня по 26 липня. Загальний обсяг - 84 години.

Навчальна практика дає можливість студентам ознайомитись із тваринним світом у природі, оволодіти методами польових досліджень, що дозволяють підготувати висококваліфікованих спеціалістів.

Практика проводиться у складі академічної групи під керівництвом викладача.

Бази практики – лабораторії Природничого коледжу, з виїздом на околиці м.Львова, зоологічний музей ЛНУ ім. Івана Франка. До практики студенти допускаються за візою лікаря поліклініки університету. Під час практики керівник постійно знаходиться з студентами, організовує їх роботу, допомагає у ході виконання окремих завдань, веде контроль за роботою студентів і в кінці практики приймає залік.

Студент зобов'язаний: регулярно відвідувати заняття практики, повністю виконувати програму практики. Студенти повинні дотримуватись суворої дисципліни, відлучатися від групи тільки з дозволу керівника практики. На початку практики викладач проводить інструктаж з техніки безпеки і організації праці. Студенти заповнюють картки проходження інструктажу.

1. Мета і завдання практики:

Поглиблення набутих теоретичних знань, одержаних студентами з різних галузей зоологічної науки - морфології, біології, екології систематики безхребетних і хребетних тварин.

В результаті проходження практики студенти повинні вміти:

- Проводити спостереження у природі, визначати видовий склад;
- Правильно користуватись визначниками різних таксонів безхребетних і хребетних тварин;
- Вміти розпізнавати тварин у природі. Проводити обліки тварин з метою збереження рідкісних та з'ясування практичного значення корисних тварин;
- Повинні набути візуальних польових спостережень, вести експериментальні дослідження окремих представників;
- Застосування методик збору, фіксування і зберігання зоологічних об'єктів;
- Правильне оформлення щоденників та звітної документації.

2. Зміст практики

В процесі навчальної практики студенти знайомляться з місцевими біотопами і біологією тварин, які їх заселяють, із загальною характеристикою природних водойм, лісів, полів.

1. Знайомство з водними безхребетними, дослідження фауни планктонних безхребетних.
2. Безхребетні, що живуть у ґрунті водойм. Пристосування водних безхребетних до умов життя.
3. Наземні безхребетні різних біотопів та екологічних груп:
 - Тварини поля, що живуть у ґрунті, на рослинах;
 - Тварини лук, пасовищ;
 - Безхребетні і л ісу;
 - Організми підстилки;

- *Безхребетні - запилювачі рослин;*
- *Безхребетні - шкідники рослин;*
- *Рідкісні види безхребетних - об'єкти охорони.*

4. Вивчення систематичних груп безхребетних, які зустрічаються на території, де проводиться практика.

ТИПИ:

1. Саркодові та джгутикові.
2. Інфузорії.
3. Губки - прісноводні губки.
4. Кишковопорожнинні - прісноводні гідри.
5. Плоскі черви: знайомство з представниками вільчастих червів, трематод, цестод.
6. Круглі черви: черевовійчасті, нематоди, волосові, скреблянки, коловертки.
7. Кільчасті черви: малощетинкові, п'явки.
8. Молюски: черевоні, пластинчастозяброві.
9. Членистоногі: ракоподібні, павукоподібні, багатоніжки, комахи.
10. Біологія риб. Фонові види риб водойм західної області України. Знайомство з веденням рибного господарства у Львівському відділенні інституту рибного господарства (село Любінь-Великий).
11. Біологія амфібій. Видовий склад амфібій окремих водойм Львівщини; їх поширення та чисельність.
12. Біологія плазунів. Схованки, яйцекладні і яйцеживородні плазуни, отруйні види.
13. Біологія птахів. Вивчення фонових видів птахів Львівщини. Розпізнавання птахів у природі за зовнішніми ознаками, в польоті, поголосу.
14. Біологія ссавців. Вивчення видового складу ссавців та їх розподіл по біотопах. Вивчення місцезнаходження ссавців (нори, схованки).

Результати польових робіт

Результати обробляються в лабораторіях коледжу. Студенти фіксують та описують матеріал. Детальніше знаходять їх у визначниках, вивчають латинську назву.

Вчать виготовляти зоологічні препарати. Звертають увагу на види, що занесені до Червоної книги, готують звіт про практику.

Обладнання на практику:

- Водні сітки, сачки, ентомологічні сачки.
- Морилки, банки для збору матеріалу, поліетиленові пакети.
- Пінцети, скальпелі, ножниці, голки, шпильки.
- Ванночки для розтину, розправилки.
- Формалін 40%, ефір етилоцтовий, хлороформ.
- Зошити для ведення щоденника, папір для етикетування.

Календарний план

1. Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці під час проходження навчальної практики.
2. Ознайомлення з фоновими видами тварин, з методами польових спостережень та ведення щоденників. Ознайомлення з методиками виготовлення мокрих препаратів та зоологічних тушок, фіксації та етикетування матеріалу.
3. Експерсія в село Великий Люблін. Знайомлення з тваринним світом лісу, а також з ставково-рибним господарством.
4. Експерсія в заповідник "Розточчя" з метою вивчення птахів у природі, складання таблиць кількісних обліків.
5. Експерсія в Стрийський парк та парк "Знесіння" з метою вивчення фауни безхребетних підстилки.
6. Оформлення і здача щоденників та звітів про навчальну практику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Догель В.А. Зоология беспозвоночных.- М.: Высш. шк., 1981.- 606с.
2. Кістяківський О.Б., Мазепа І.І. Польовий практикум з зоології.- К.: Рад. шк.,1997,-343с.
3. Мамаев Б.М. й др. Определитель насекомых европейской части СССР.- М.:Просвещение, 1976,-304с.
4. Мазурмович Б.М., Коваль В.П. Зоологія безхребетних. Навчально-польовапрактика. - К.: Вища шк., 1982.- 184с.
5. Хейсин Е.М. Краткий определитель пресноводной фауны.- Л.-М.: Учпедгиз,1951.-160с.
6. Щербак Г.Й., Царичкова Д.Б., Вервес Ю.Г. Зоологія безхребетних: підручнику трьох книгах.- К.: Либідь, 1996.
7. Банников А.Г., Михеев А.В. Летняя практика по зоологии позвоночных,- М.:Просвещение, 1956.-471с.
8. Марісова І.В., Талпош В.С. Птахи України- К.: Вища школа, 1984,- 183с.
9. Пашенко Ю.Й. Визначник земноводних і плазунів УРСР.- К.: Рад. школа,1955,- 147с.
10. Правдин И.Р. Руководство по изучениб рыб.- М.: Пищ. промышленность,1966.- 376с.
11. Промптов А.П. Птицы в природе.- М,: Просвещение, 1957, - 490с.

Програму склала викладач Природничого коледжу Назарук К.М.